

ולא לחייב עצמו לאכול, כמו שמשמע
במשנתנו?

ומתריצין: אמר אביי: לעולם, משמעות
"שאוכל" – דאכילנא משמע, ובכל זאת
לא קשיא, כי כאן במסרבין [מפצירין] בו
לאכול, וכאן בשאין מסרבין בו לאכול.

א-כ

ומפרש אביי: מתניתין, משנתנו מדברת
בשאין מסרבין בו לאכול, ולכן כאשר הוא
אומר סתם "שבועה שאוכל", כוונתו לחייב
עצמו לאכול.

ואילו הברייתא (3) מדברת במסרבין בו
לאכול, והוא אינו נעתר להפצרות חבירו,
אלא, וקאמר ליה: לא אכילנא ולא אכילנא!
דכי קא משתבע, אם לאחר מכן הוא נשבע
ואומר "שבועה שאוכל לך", הכי קאמר ודאי
כוונתו לומר: שבועה שלא אוכל! (4)

רב אשי אמר: תני ברייתא "שבועה שאי
אוכל לך", אבל "שבועה שאוכל" אכן

"שבועה שאוכל" – דאכילנא משמע!
שכוונתו להשבע שהוא מתחייב לאכול?

ורמינהו סתירה לכך ממשנה בנדרים:
האומר לחבירו אחד משלשה לשונות
דלהלן, אסור לו לאכול משלו –

א. שבועה לא אוכל לך, שמשמעותו:
שבועה עלי, שלא אוכל משלך.

ב. שבועה שאוכל לך, שמשמעותו: מה
שאוכל משלך יהא עלי באיסור שבועה.

ג. לא שבועה שלא אוכל לך שמשמעותו: רק
מה שלא אוכל משלך לא יהא עלי באיסור
שבועה, אבל מה שאוכל משלך יהא עלי
באיסור שבועה.

בכל אלו אסור הנשבע לאכול משל חבירו.

ומוכח שלשון "שאוכל לך" משמעותו
שהאדם רוצה לאסור על עצמו את האכילה,

שתהא הוכחה שכוונתו לחייב עצמו לאכול,
ובהעדר הוכחה לאחד מהצדדים איננו יודעים
מה היא כוונתו באומרו "שאוכל".

וכתב הר"ן, שזה מהסוגיות המתחלפות בש"ס
ממסכת למסכת.

אך כתב שנראה להכריע כסוגייתנו, משום
שלא מסתבר לעשות מחלוקת כל כך גדולה בין
אביי לרב אשי, שלפי רב אשי גם במסרבין בו
לאכול והוא אומר "לא אכילנא", בכל זאת אם
אמר לאחר מכן "שאוכל" כוונתו לחייב עצמו
לאכול, כמבואר שם בנדרים, ואילו לפי אביי גם
בסתמא, "שאוכל", לא משמע שמחייב עצמו
לאכול אלא אם כן יש הוכחה על כך.

ועוד שלענין הלכה למעשה, באופן שאמר
"שאוכל" בסתמא, יש לצרף את דעת רב אשי

3. תוס' לא גורסים "ברייתא" שהרי משנה היא
אלא גורסים "התם". תוס' ד"ה שבועות בעמוד
הקודם.

ובתוס' הרא"ש כתב ש"ברייתא" היינו משנה
חיצונית [כלומר המשנה שבמקום אחר].

4. כסוגייתנו משמע שלפי אביי, סתם "שאוכל"
משמעותו היא, שמחייב עצמו לאכול כל עוד
שאינ הוכחה להיפוך. אך בנדרים [טז א] ישנה
אותה סוגיא כמו הסוגיא כאן, ושם נאמר בדברי
אביי שגם במשנתנו מדובר דוקא כשמסרבין בו
לאכול והוא אומר "אכילנא אכילנא", ולכן
כשהוא נשבע לאחר מכן "שאוכל" כוונתו לחייב
עצמו לאכול. משמע כשם שצריך הוכחה
שכוונתו שלא לאכול, כך גם להיפוך צריך